

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Одеська політехніка»

Методичні вказівки
до самостійної роботи з навчальної дисципліни
«ТЕОРЕТИЧНА ГРАМАТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ»

для здобувачів II курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія, освітня програма – Германські мови та
літератури (переклад включно), перша – англійська

денна (заочна) форма навчання

Затверджено
на засіданні кафедри
англійської філології та перекладу
Українсько-німецького інституту

Протокол № 1 від 29.08.2024

ОДЕСА

2024

Методичні вказівки до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Теоретична граматики англійської мови» для здобувачів II курсу денна (заочна) форма навчання, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, освітня програма – Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська. / уклад.: Цимбал Н.А. Одеса: Національний університет «Одеська політехніка», 2024. 24 с.

Укладач:

к.філол.н., проф. Цимбал Наталія Андріївна

Методичні вказівки до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Теоретична граматики англійської мови» складено відповідно до програми цієї навчальної дисципліни. Видання містить матеріали завдання для самостійної роботи, теми доповідей (рефератів) та тезаурус базових термінів з дисципліни «Теоретична граматики англійської мови», які виконуються в позааудиторний час. Подано також список рекомендованої літератури для самостійного виконання завдань.

ВСТУП.....	4
TASKS.....	7
TOPICS FOR REPORTS.....	15
ТЕЗАУРУС ТЕРМІНІВ ТЕОРЕТИЧНОЇ ГРАМАТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	16
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	23

ВСТУП

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи покликані допомогти в організації самостійної роботи здобувачів II курсу денної (заочної) форми навчання, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, освітня програма – Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

При самостійному виконанні вирішуються такі завдання:

- 1) систематизація знань теоретичного курсу;
- 2) ознайомлення з невирішеними проблемами з теорії мови;
- 3) формування поглибленого ставлення до сучасні тенденції розвитку теоретичної граматики англійської мови.

Вимоги до професійної підготовки філологів та перекладачів підтверджують необхідність та важливість самостійної роботи, адже вони повинні:

- знати принципи використання реферативних, періодичних та довідково-інформаційних видань з теми;
- вміти коротко, логічно та аргументовано викладати матеріал;
- мати досвід підготовки рефератів;
- вміти систематизувати та узагальнювати інформацію з питань професійної діяльності,
- вміти реферувати, рецензувати тексти.

Виконання самостійної роботи здійснюється у формі позааудиторної роботи студента без участі викладача, тобто без безпосереднього зворотного зв'язку. Коригувальні, контрольні та оцінювальні дії викладача передбачаються під час спеціально відведених та особливим чином організованих аудиторних годин, що дозволяють контролювати самостійну роботу. Зазначені теми для

самостійної роботи охоплюють значне коло проблем, пов'язаних із поглибленим засвоєнням програмного матеріалу. Завдання враховують можливе використання матеріалів лекційного курсу, практичних занять із дисципліни.

Мета вивчення дисципліни «Теоретична граматики англійської мови»: системний виклад основних принципів та особливостей морфологічної та синтаксичної будови сучасної англійської мови у зв'язку з історією розвитку наукової думки.

Практичне значення та використання отриманих знань:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен **знати:**

- методи, основні поняття, етапи розвитку та термінологію теоретичної граматики;
- типологічні характеристики граматичної будови сучасної англійської мови;
- теоретичні основи морфологічної та синтаксичної систем англійської мови;
- основні відмінності між напрямками граматичних досліджень у XX-XXI століттях;
- проблемні питання теоретичної граматики та шляхи їх вирішення, що пропонуються в рамках різних лінгвістичних шкіл та напрямів (традиційному, структурному, генеративному, когнітивному).

вміти:

- розумітися на проблемних питаннях теоретичної граматики та висловлювати свою точку зору на те чи інше граматичне явище;

- користуватися різноманітними науковими джерелами з теоретичної граматики англійської мови (підручниками, монографіями та ін.), знайомитися з новими доробками в галузі граматичних досліджень для підвищення свого професійного рівня;
- порівнювати явища граматичного рівня англійської та рідної мов;
- вміти застосовувати знання з курсу теоретичної граматики у практичній викладацькій діяльності.

Навчальну дисципліну «Теоретична граматика англійської мови» рекомендовано для вивчення здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою 035 ФІЛОЛОГІЯ. GERMANSKİ MOVI TA LİTERATURI (PEREKLAD VKLYUCHNO), PERSHA – ANGLİYSKA.

TASKS

Task 1. Write each word, putting a hyphen between its morphemes. Identify and characterize the morphemes:

- segment morphemes: the root morpheme, derivational affixes, inflexional affixes;
- non-segment morphemes: the zero morpheme, vowel interchange, stress shift.

Overcarefulness, activities, news, reviewed, unfortunately, stuck, unreliability, risen.

Task 2. How many lexemes are there in each line? How many word forms of each lexeme?

a. a building build built builder be building

b. jump has jumped will be jumping

c. fortunately unfortunately fortunate

Task 3. In the passage below, identify the class each word belongs to:

- lexical words (parts of speech proper) – a noun, a lexical verb, an adjective,
- an adverb, a pronoun or a numeral;
- function words – a preposition, a conjunction etc.; or
- words outside the sentence structure/ inserts, e.g. parenthetical elements.

A: Um can you get me a screw driver?

B: Where?

A: Uh well just bring my tool box.

B: Oh okay. Wow. Be careful. We're gonna have to take off the light fixture... Do circuits run back there?

A: Yep.

B: Okay. Move this. You want me to take off this? Ouch!

A: you okay?

B: Yeah. I guess I should put on shoes.

Task 4. The following passage contains several nonsense words, which are underlined. Identify the word class of each made-up word. Briefly state what evidence you used to determine the word class. Other reports have remanstroated an even chranger positive bitegration with plasma charestarob, which is the main cholesterol-carrying wisotrotein.

Task 5. Identify the type of the genitive in the sentences below.

1. This follows his company's successful outdoor production of Shakespeare's A Midsummer Night's Dream in Saltburn's Valley Gardens last summer. * Saltburn = a place in Scotland.*

2. Bank's net loss. Europe's richest indoor women's tennis tournament in Brighton is in danger of collapsing after Midland Bank yesterday withdrew their sponsorship.

Task 6. A. Do the genitive constructions below sound natural and correct? If they don't, why not? B. Can you rephrase them using prepositional constructions?

- 1. his parents' home*
- 2. the demonstrators' crowd*
- 3. Spain's inflation*
- 4. a grapes' bunch*
- 5. the government's denial of the need*
- 6. a paper's sheet*
- 7. a book's page*
- 8. This was a good idea of Johnny's.*

9. *It's not my handwriting. It's Celina's.*

10. *the brutal child's murder*

11. *the bread's basket*

12. *two hours' sleep*

13. *socialism's future*

14. *the car's make*

15. *out of harm's way*

16. *these questions' kinds*

Task 7. Classify the following nouns as central or peripheral. Briefly state what evidence you used to do so.

energy, desk, living, person, rubbish, cake, friend, cow, Jane, honesty, jogging.

Task 8. 1) Underline each verb phrase in the sentences below. 2) What kind of verbs is it composed of?

- Determine whether each verb is finite or non-finite.
- Identify the type of the predicate.
- Is the main verb transitive, intransitive, or copular (linking)?
- Which verbal categories are formally marked in each verb?

1. *They had a nice chat.*

2. *Did you have to do it or were you given a choice?*

3. *I needn't have watered the plants. It rained soon after I did.*

4. *He turned on the light.*

5. *You look lovely.*

6. *People thought he might have been joking.*

7. *She started working for the company a year ago.*

8. *His knuckles go pale as he grips the door frame.*

9. *The moon rose red.*

10. *We shall be meeting with all parties in the near future.*

Task 9. Identify and characterize different kinds of verbs. Which categories do they realize?

1. *Varieties of crops should be cultivated which do not readily shatter.*
2. *She insisted that she pay her way.*
3. *I'd certainly tell you if I knew anything, but I don't.*
4. *I am not attempting to be evasive.*

Task 10. Classify the following –ed forms as part of a Passive Voice verb form or a predicative adjective. Briefly state what evidence you used to do so.

1. *We are delighted with the result.*
2. *I ought to be excited.*
3. *The silence was broken by the village crier.*
4. *The wire is always broken.*
5. *The problem was dealt with by developing a reference test.*
6. *He is well educated.*
7. *Those people got left behind in Vietnam.*
8. *She got terribly frightened.*
9. *Doherty was arrested in New York in June.*
10. *In two minutes, he was surrounded by a ring of men.*

Task 11. Classify the following adjectives as central or peripheral. Briefly state what evidence you used to do so.

Narrow, wrong, the rich, good, aware, residential, Scottish, alive, elect, charming,

external, ethnic, the (very) young, insensitive, lone, awful, long, afraid, blue, unique, square, glass, impossible, big, mere, the unforgivable.

Task 12. The words below are syncretic elements. Which of their characteristics are adjectival, which are verbal and which are nominal ones?

The Japanese, the wounded, the beautiful, running (kids), selected (stories)

Task 13. Identify the semantic category of each of the adverbs in these sentences.

1. *Don't worry, he can't have gone far.*
2. *I almost believed it.*
3. *We should be extremely cautious.*
4. *He is dead serious all the time.*
5. *It's quite interesting.*
6. *She always eats the onion.*
7. *Automatically she backed away.*
8. *...her tears dropping hotly among the quietly flowing dead leaves.*

Task 14. Classify the underlined words as Adverbs, Prepositions or Conjunctions. Briefly state what evidence you used to do so.

1. *He walked past.*
2. *He walked past the house.*
3. *He took the dog in.*
4. *He took the dog in the house.*
5. *They've lived happily (ever) since.*
6. *They've lived happily since that day.*
7. *They've lived happily since they got married.*

Task 15. Identify the class of each pronoun below.

1. *What did he say?*
2. *Somebody tricked me.*
3. *I won't tell you how it ended.*
4. *Is this yours, or mine?*
5. *His house got broken into.*
6. *I taught myself.*
7. *I like those.*
8. *That's all I know.*

9. *He's the guy who told me about this.*

10. *They know each other pretty well.*

Task 16. Classify the underlined words as Numerals (Cardinal or Ordinal) or Nouns with numerical meaning. Briefly state what evidence you used to do so.

1. *I was doing my third week as a reporter.*

2. *I've read two thirds of the article.*

3. *Five is more than three.*

4. *They bought their little son a three-wheeler.*

5. *Damage is estimated at hundreds of millions of pounds.*

6. *Over two hundred people have been arrested.*

7. *Henry the 8th is said to have killed all his wives, isn't he?*

8. *You want bus 44.*

Task 17. Identify the lexical word class (part of speech) of the underlined words below. Briefly state what evidence you used to determine the word class.

1a. *I was flat on my back.*

1b. *I already told him to back off.*

2a. *It's pretty hard to do that.*

2b. *I felt like I was pretty.*

3a. *Actually, it's fun to horse around with danger.*

3b. *He is quite handy on a horse.*

4a. *The price was coming down all the time.*

4b. *The coming weekend is relatively quiet.*

Task 18. Each of the orthographic words below can belong to at least three different word classes. Use each word below in a sentence of your own to illustrate how it is used in different word classes, and indicate the class.

before early inside this like

Task 19. Read the statements and mark them as right or wrong. Statements

Yes No

1. *Language incorporates two constituent parts.*
2. *The aim of theoretical grammar is to give a theoretical description of the grammatical system of a given language.*
3. *Syntagmatic relations are intrasystemic relations which find their expression in the fact that each linguistic unit is included in a set of similar units with common formal and functional properties.*
4. *The scheme of the hierarchy of levels is as follows: Supraphrasal unit – text – proposemic level – phrasemic level – lexemic level – morphemic level –phonemic level .*
5. *There are two types of the synthetic form-building means:*
 - *affixation*
 - *sound interchange (morphological alteration).*
6. *The number of grammatical suffixes is 8 .*
7. *In suppletive forms there is a complete change of the phonetic shape of the root.*
8. *The root of a notional word is included in the discontinuous morpheme (HAVE + -en ; BE + ing).*
9. *The general categorial meaning of the verb is process presented dynamically, developing in time.*
10. *In the sentence the finite verb invariably performs the function of the predicative*
11. *All the lexical expressions of time are divided into present-oriented (absolute) and nonpresent-oriented (non-absolute) expressions of time.*
12. *The non-absolute time denotation does not characterize an event in terms of orientation towards the present. This kind of denotation may be either relative or factual.*
13. *If the subject of a sentence is the agent of the action, or, the action comes from it, we speak of the Passive Voice. If the subject of a sentence is the*

recipient of the action, or, the action is directed upon it, we speak of the Active Voice.

14. According to the number of elements in a passive construction, the latter can be divided into:

- 1. a two-member passive construction*
- 2. a three-member passive construction*

15. The infinitive is used in three fundamentally different types of functions: as a notional, selfpositional syntactic part of the sentence, as the notional constituent of a complex verbal predicate built up around a predicator verb, as the notional constituent of a finite conjugation of the verb.

Task 20. Verbal phrase. Convert each of the following into a sentence by transforming the abstract representation of its verb phrase into an actual verb phrase.

Ex.: No one + present + HAVE + {-en} + telephone = No one has telephoned

- 1. The doctor + past + HAVE + {-en} + BE + {-ing} + wait + in his office.*
- 2. Mrs. Carson + present + must + HAVE + {-en} + leave + this message.*
- 3. The plane + present + will + BE + {-ing} + land + soon after midnight .*
- 4. George + past + BE + {-ing} + prune + the roses in my backyard.*
- 5. Carol + past + can + BE + {-ing} + speak.*
- 6. Carol + present + must + HAVE + {-en} + BE + {-ing} + speak.*
- 7. The things + past + have + {-en} + BE + {-ing} + go from bad to worse.*
- 8. John + present + must + HAVE + {-en} + BE + {-ing} + wait for two hours.*

TOPICS FOR REPORTS

1. Distributional model and Distributional analysis of the sentence structure.
2. Immediate Constituents analysis.
3. Transformational model (and analysis).
4. The morphemic analysis of the word. Types of morph (free, bound).
5. The morpheme. The structure of the word.

6. Types of affixes.
7. Ways of inflection in English (synthetic and analytical).
8. Charles Fries's classes of words.
9. Khlebnikova's distributional analysis.
10. Fries's distributional model of the sentence.
11. Noam Chomsky's transformational model.
12. The main problems of Syntax.
13. Sentence models. Sentence as the main communicative unit (different approaches).
14. Specific features of the English sentence (approaches to the analysis of the sentence structure).

ТЕЗАУРУС ТЕРМІНІВ ТЕОРЕТИЧНОЇ ГРАМАТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Grammar

morphology

syntax

grammar unit

hierarchy

two-facet unit

morpheme

word

phrase

sentence

text

approach

method

systemic

paradigmatic

syntagmatic

comparative

synchronic

opposition

transformation

constituent

modeling

distributional

semantic

formal

form

formal sign

sets of forms

paradigmatic rows

paradigm

zero morpheme

marked / unmarked form

grammatical / lexical meaning

category

limited category

morph

allomorph

complementary distribution

criteria

word-building

form-changing

root

affix

suffix

prefix

bound / free morphemes

continuous / discontinuous morphemes

analytical forms

part of speech

relevant lexical meaning

morphological form

morphemic structure

word-building models

combinability

syntactic function

sentence part

notional / functional parts of speech

closed class, noun, verb, adjective, adverb

numeral, pronoun

article

preposition

conjunction

particle

interjection

field structure

nucleus

periphery

heterogeneous

uncountable nouns

number

case

possessive / genitive

standard / non-standard

common, singular

plural

definite

indefinite

identification

absolute / relative generalization

zero article

situational reference

transitive / intransitive

finite / non-finite

notional / semi-notional

link-verbs

modal verbs

auxiliaries

time and tense

reference point

absolute / relative tenses

past, present, future, past / non-past, tense and tense-form

aspect

perfective / imperfective

continuous, progressive, time-correlation, perfect forms

priority

retrospect

result

completion

limit

voice

subject

object

agent

passive

active

reciprocal

reflexive

middle voice

passive transforms

ergative verbs

modality

mood

indicative

imperative

subjunctive

suppositional

conditional

real, unreal, imaginary

sentence

structural / semantic / pragmatic aspect

minimal structure

predicative center

predication

predicativity

predicative connection

subordination

coordination

nomination

nominative aspect

situation,

communicative intention

pragmatics

one-member / two-member sentences

simple / composite

complete / incomplete

elliptical

quasi-sentences

semi-composite

compound

complex

clause

structural classification

pragmatic classification

declarative

interrogative

imperative

exclamatory

direct / indirect means / usage

sentence division

sentence parts

model

structure

subject

predicate

object

attribute

adverbial modifier

actual division

rheme

theme

transition

gradation scale

means

grammatical system

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеева І. О. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови / І. О. Алексеева. – Вінниця: Нова книга, 2007

2. Варга Наталія Іванівна. Теоретична граматика англійської мови (для студентів 4 курсу галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія предметної спеціальності 035.071 Філологія. Угро-фінські мови та літератури (переклад включно), перша – угорська освітньо-професійної програми «Угорська мова та література. Англійська мова. Переклад»). Методична розробка / Уклад. Н. Варга. – Ужгород. ДВНЗ «УжНУ», 2024

3. Воронцова Н. Г. Теоретична граматика англійської мови: навчальний посібник / Н. Г. Воронцова. – Кременець: ВЦ КОГПІ імені Тараса Шевченка, 2014.

4. Ковальчук Л. В. Практикум з теоретичної граматики англійської мови: навчально-методична розробка. – Луцьк: Вежа-Друк, 2020

5. Курс лекцій з теоретичної граматики англійської мови / Уклад. Н. Цимбал. – Одеса. Національний університет «Одеська політехніка», 2024

6. Ніконова В.Г. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови: навчальний посібник / В.Г. Ніконова. – Вінниця: Нова книга, 2018

7. ТЕОРЕТИЧНА ГРАМАТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: АНАЛІЗ ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ: навч. посібник для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньою програмою 035 Філологія, спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша англійська / укладач д.філол.наук, проф. Т. І. Домброван/. Одеса, 2021

8. Ткач М. В. Методичні рекомендації з теоретичного курсу іноземної мови (граматика) для студентів філологічного факультету / М. В. Ткач, В. Ю. Котлярова. – Мелітополь, 2019

9. Cavallaro Joanne Everyday Linguistics: An Introduction to the Study of Language. – Routledge, 2023

file:///C:/Users/Админ/Downloads/Telegram%20Desktop/Everyday_Linguistics_An_Introduction_to_the_Study_of_La